

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Bačínové a soudců JUDr. Jiřího Hanuše a Mgr. Martiny Nyplové ve věci žalobkyně [REDACTED], narozené [REDACTED], bytem [REDACTED], [REDACTED], zastoupené JUDr. Františkem Kollmanem, advokátem se sídlem Náchod, Komenského 511, proti žalované [REDACTED], narozené [REDACTED], bytem [REDACTED], [REDACTED], zastoupené Mgr. Petrem Renthem, advokátem se sídlem Náchod, Karlovo náměstí 88, o zaplacení 20.000 Kč, k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 27. března 2017, č. j. 10 C 265/2016-142, **t a k t o :**

- I. Rozsudek okresního soudu se ve výroku I **p o t v r z u j e**.
- II. Ve výroku III se rozsudek okresního soudu **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna nahradit žalobkyni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce náklady řízení před okresním soudem ve výši 6.625 Kč.
- III. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce náklady odvolacího řízení ve výši 4.587,70 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem výše označeným okresní soud uložil žalované, aby do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatila žalobkyni 15.000 Kč (výrok I), a zamítl žalobu v části, v níž se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 5.000 Kč (výrok II). O nákladech řízení rozhodl tak, že žalovanou zavázal, aby žalobkyni na náhradě nákladů řízení zaplatila částku 6.580,25 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně (výrok III).

Okresní soud takto rozhodl o žalobě podané dne 7. 10. 2016, jíž se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 20.000 Kč jakožto náhrady nemajetkové újmy, kterou utrpěla tím, že byla dne ██████ 2015 napadena psem žalované, jenž napadl jejího psa. Žalobkyně svého psa bránila, pes žalované ji pokousal do levé ruky. Pes žalobkyně byl při útoku zraněn, podstoupil operaci a následně uhynul. Žalobkyně požadovala částku 5.000 Kč jako bolestné, částku 10.000 Kč jako náhradu za psychické strádání spojené se ztrátou psa a částku 5.000 Kč jako náhradu za obavy, které má nadále ze psa žalované. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby s tím, že žalobkyně ani nebyla vlastnící zemřelého psa. Poukazovala dále na to, že žalobkyni bylo již výplatou pojistného plnění poskytnuto bolestné, poplatek za pohotovost, náklady na veterinární ošetření psa i jeho pořizovací hodnota. Namítala dále, že úmrtí psa žalobkyně nebylo v příčinné souvislosti s útokem jejího psa. Zpochybňovala také utrpění psychické trauma žalobkyně s tím, že žalobní tvrzení jsou v tomto směru účelová. Okresní soud vyšel ze zjištění, že žalobkyně a pes její vnučky, který však žil v domácnosti žalobkyně, byli napadeni psem žalované. V důsledku tohoto napadení utrpěla žalobkyně zranění, spočívající v pokousání na levé ruce. Útokem psa žalované došlo také ke zranění psa žalobkyně, který v důsledku tohoto útoku uhynul. Žalobkyně utrpěla vedle majetkové újmy také újmu nemajetkovou spočívající v posttraumatické stresové poruše, nyní odeznívající. Ztrátu svého psa pociťovala jako těžkou újmu. Psa považovala za člena své domácnosti. Byla plačtivá, její stav se zhoršoval pokaždé, když navštívila hrob psa nebo uslyšela zaštěkání psa žalované. Její stav se také zhoršuje ve chvílích, kdy se dozví o útoku psa žalované na jiného psa.

Po právní stránce okresní soud posoudil žalobou uplatněný nárok dle ust. § 2933, § 2970 a § 2971 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná částečně. Za neopodstatněnou pokládal okresní soud tu část žalobního žádání, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 5.000 Kč jakožto bolestného. Důvod spatřoval v tom, že bolestné bylo žalobkyni vyplaceno ještě před zahájením soudního řízení z pojistného plnění. V této části proto byla žaloba zamítnuta. Ve zbývajících částech však již okresní soud shledal žalobu po právu. Měl za prokázané, že žalobkyně skutečně vnímala úmrtí svého psa jako tragickou událost, která ji výrazně poznamenala. Zemřelý pes byl součástí její rodiny a ta jej vnímala jako bytost blízkou, ke které měla vypěstovaný silný citový vztah. Na tom nic nemění ani skutečnost, že vlastníkem psa byla vnučka žalobkyně. Žalobkyně přesto pociťovala jeho ztrátu jako osobní neštěstí, které nelze odčinit jinak než finančně. Okresní soud přihlédl také ke skutečnosti, že žalobkyně je již v důchodovém věku a péče o psa byla jednou z pravidelných, příjemných a život naplňujících činností, kterou denně vykonávala. V jednání žalované spatřoval hrubou nedbalost, neboť žalovaná neměla řádně zajištěného svého psa proti útoku z ohrazeného prostoru. Okresní soud měl

za to, že je-li pes ponechán „na volno“ na zahradě domu, přičemž branka oplocení není ani uzamčená a je zajištěna pouze snadno odstranitelnými zajišťujícími prostředky, jako je drátěné oko a tzv. „šoupák“, pak je takový pes nedostatečně zajištěn, zejména za situace, kdy majitel psa není doma a má povědomost o tom, že jeho pes agresivně reaguje na psy ostatní. K odstranění takových zajišťujících prostředků může dojít jak nedbalostí, tak i pouhou náhodou a za této situace si musí žalovaná uvědomit, že pokud není v takové blízkosti psa, aby byla schopna jej ovládat, pak vystavuje nebezpečí napadení druhé osoby i zvířata. Žalovaná se tím, že za daných okolností nezabezpečila psa tak, aby bylo vyloučeno napadení jiné osoby nebo zvířete, dopustila hrubé nedbalosti. Okresní soud měl za prokázané i to, že pes žalobkyně uhynul v důsledku útoku psa žalované. Pes žalobkyně před útokem netrpěl žádnými zdravotními problémy. Žalovaná začala příčinnou souvislost zpochybňovat až v řízení před soudem, předtím poskytla součinnost k výplatě pojistného plnění, k čemuž by jinak nemohlo dojít. V různých fázích odškodňování nemůže tvrdit vždy něco jiného. Její procesní obranu v této části proto okresní soud pokládal za účelovou. Z veterinární zprávy předložené v řízení dle okresního soudu nevyplývalo, že by pes žalobkyně měl uhynout z jiného důvodu. Za nepodstatné v daném řízení pokládal to, zda zranění psa žalobkyně bylo způsobeno samotným útokem psa žalované či pokusem žalobkyně svého psa ochránit. I kdyby totiž žalobkyně svého psa zranila, když jej zalehla či následně přehazovala přes plot, nic to nemění na okolnosti, že tak jednala ve chvíli, kdy na ni a jejího psa útočil cizí pes. Postup žalobkyně byl tedy dle okresního soudu adekvátní. Okresní soud proto žalobkyni přiznal částku 15.000 Kč jako odškodnění za nemajetkovou újmu, neboť útok psa žalované ji výrazně poznamenal v běžném životě. Ztrátu psa, o něhož pečovala, pokládá žalobkyně důvodně za osobní neštěstí. Proto je uvedená částka přiměřená. Okresní soud dodal, že nerozlišoval nároky, jak je žalobkyně v žalobě uplatnila. Nepřípadalo mu příhodné oceňovat každý jednotlivý následek zvlášť, neboť útok psa žalované u žalobkyně vyvolal celý soubor následků, který je možné odškodnit dohromady.

Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil okresní soud ust. § 142 odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Dovedil, že žalobkyně má proti žalované nárok na náhradu nákladů, které účelně vynaložila k uplatnění svého práva, a to v rozsahu jedné poloviny. Jde o rozdíl v procesním úspěchu obou účastnic řízení (75 % – 25 %). Náklady řízení žalobkyně jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem a náklady vynaloženými v souvislosti se zastoupením žalobkyně, tedy odměnou jejího zástupce za zastupování za pět úkonů právní služby (jeden z nich honorovaný poloviční sazbou), náhradou hotových výdajů a náhradou za daň z přidané hodnoty.

Proti rozsudku podala žalovaná odvolání, kterým napadla jeho výrok I, jímž bylo žalobě částečně vyhověno, a související výrok III o náhradě nákladů řízení. Poznamenala, že okresní soud při hodnocení psychického strádání žalobkyně vycházel jen z lékařské zprávy podané až 15 měsíců od úmrtí psa a z vyjádření žalobkyně a svědků z okruhu její rodiny, že však přesto psychické strádání žalobkyně spojené s úmrtím jejího psa nezlehčuje. Trvá však na tom, že úhynutí psa žalobkyně nebylo prokázano jako důsledek napadení psem žalované ze dne [redacted] 2015. Z lékařské zprávy firmy [redacted] + veterinární centrum [redacted], vypracované [redacted] dne 5. 11. 2015 plyne, že majitelka si dne 2. 11. 2015 všimla u jejího psa útvaru s výrazným hematomem na břicho v okolí penisu. Z vyšetření psa vyplývalo, že poslechově a na EKG nebyla potvrzena srdeční vada. K silnému edému plic

mohlo dojít nejen z důvodu srdečního selhání, ale i z důvodu uvolněného velkého množství volných radikálů. Následný edém plic byl příčinou hypoxie mozku, myokardu a následného exitu. Ve zprávě se uvádí, že s majitelem konzultovali i možnost zhotovení pitvy z důvodu vyloučení vrozené srdeční vady a přesného určení příčiny exitu. Veterinář tedy neuvádí, že příčina exitu psa souvisí s napadením psem žalované ze dne [REDAKCE] 2015. Dle žalované veterinární zákrok z 2. 11. 2015 nemusel být proveden bezodkladně a aktuální zdravotní stav psa tento zákrok umožňoval. Veterinární zpráva tedy neprokazuje, že příčinou úmrtí psa bylo jeho napadení dne [REDAKCE] 2015. Žalovaná dále okresnímu soudu vytýká, že nevysvětlil, proč žalobkyni přiznal právě 15.000 Kč a jaká kritéria při této úvaze zohlednil. Okresní soud rovněž neuvedl, zda byla újma způsobena protiprávním činem, což vyžaduje ust. § 2971 o. z. Žalovaná nesouhlasí, že by z její strany došlo k porušení právní povinnosti z hrubé nedbalosti. Za vzniklou újmu se žalobkyni omluvil manžel žalované, přičemž okresní soud nevysvětlil, proč osobní neštěstí žalobkyně nelze odčinit právě omluvou. Žalobkyně obdržela pojistné plnění, třebaže vlastníci uhynulého psa byla její vnučka. Ze samotného faktu plnění nelze dovozovat uznání zavinění žalovanou za exit psa. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu v odvoláním napadeném výroku I změnil tak, že žaloba se co do částky 15.000 Kč zamítá, a aby žalované přiznal právo na náhradu nákladů řízení před okresním i před krajským soudem.

Žalobkyně ve vyjádření k odvolání navrhl, aby rozsudek okresního soudu byl ve výroku I jako věcně správný potvrzen. Žalovaná soustavně zlehčuje úmrtí psa žalobkyně, přičemž je zřejmé, že nebýt napadení psem žalované, nemusel by ho veterinář ošetřovat a nemohly by tak vzniknout komplikace vedoucí k jeho pozdějšímu úhynu. Pes žalované při jakékoliv vycházce zuřivě na žalobkyni za plotem šteká, a proto dlouhodobé psychické trauma u žalobkyně dosud trvá. Dodnes prožívá stavy úzkosti jako následek napadení. Pes žalované opakovaně napadl nejen uhynulého psa, ale i psy jiné. Zajištění branky ze strany žalované je tedy zcela nedostatečné a jedná se o hrubou nedbalost. Byť uhynulého psa vlastnila vnučka žalobkyně, pes žil v rodině žalobkyně a vnučka ho jen navštěvovala. Stran povinností majitelů psů poukazuje žalobkyně na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3516/2007 a 8 Tdo 1509/2014.

Krajský soud jako soud odvolací po zjištění, že odvolání je přípustné (§ 201 o. s. ř.), obsahuje všechny podstatné náležitosti (§ 205 o. s. ř.) a je podáno osobou oprávněnou a včas (§ 201 a § 204 o. s. ř.), přezkoumal při nařízeném jednání (§ 214 odst. 1 o. s. ř.) odvoláním napadené výroky I a III rozsudku okresního soudu i jim předcházející řízení v mezích, v nichž se odvolatelka domáhala jeho přezkoumání (§ 212 o. s. ř.), aniž byl vázán důvody, které byly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.). Dospěl k závěru, že odvolání žalované ve věci samé opodstatněné není.

S ohledem na obsah odvolacích námitek žalované se krajský soud předně zabýval klíčovou otázkou, zda je v dané věci vskutku prokázána příčinná souvislost mezi útokem psa žalované a úmrtím psa žalobkyně. V této souvislosti dospěl k závěru, že je namístě zopakovat některé listinné důkazy, které již provedl okresní soud. Ten z nich totiž ve vztahu k otázce existence příčinné souvislosti neučinil správná a odpovídající skutková zjištění.

Odvolací soud proto zopakoval důkaz úředním záznamem o podaném vysvětlení ze dne 5. 11. 2015, který sepsal policejní orgán s žalobkyní a v němž žalobkyně krátce

po celé události podrobně popsala průběh předmětného incidentu. Ze záznamu má krajský soud za prokázané, že žalobkyně dne [REDAKCE] 2015 okolo 18.00 hodin šla se psem [REDAKCE] (drsnosrstým foxteriérem) na procházku. Prošla okolo vlastního domu a kolem domu sousedů [REDAKCE] a najednou z jejich zahrady vyběhl německý ovčák a začal na [REDAKCE] dorážet, několikrát ho kousl, držel v tlamě a vláčel po zemi. Ovčák byl agresivní, a třebaže žalobkyně křičela o pomoc a snažila se vlastním tělem zabránit mu v přístupu k [REDAKCE], vždy si našel cestu, aby zaútočil. [REDAKCE] proto zalehla vlastním tělem a rukama, aby ho uchránila. Ani tehdy německý ovčák útočení nezanechal a snažil se dostat k [REDAKCE]. V tuto chvíli žalobkyni asi desetkrát kousl do levé ruky. Žalobkyně proto, aby svého psa uchránila, vstala a v náručí s ním běžela k nejbližšímu oplocení a [REDAKCE] tam odhodila. I potom ovčák dorážel na plot a snažil se tam dostat. Poté jel kolem automobil se svítícími světly a zastavil, aby žalobkyni pomohl. Teprve potom se ovčák trochu uklidnil. Společně s [REDAKCE], který přiběhl na pomoc, pak žalobkyně ovčáka nalákala zpět na zahradu. Žalobkyně dále popsala, že pes [REDAKCE] byl bezprostředně po události ošetřen veterinářem. Byly zjištěny povrchové rány, ale rentgenové vyšetření nic neprokázalo. Za dva dny se u psa objevila kýla okolo penisu. S veterinářem se dohodli na operaci následující den. Po operaci si vzali psa v polospánku domů, [REDAKCE] však těžce dýchal, a proto si jej veterinář odvezl zpět, po určité době však pes zemřel z důvodu plicního edému.

Odvolací soud dále zopakoval důkaz lékařskou zprávou ze dne 5. 11. 2015, vypracovanou [REDAKCE] ([REDAKCE] + veterinární centrum [REDAKCE]). Byť z této zprávy okresní soud správně zjistil, že příčinou úmrtí psa žalobkyně byl edém plic, jenž se objevil po operaci kýly, přehlédl další právně významné skutečnosti, které z této zprávy vyplývají. Především je touto zprávou prokázáno, že pes [REDAKCE] byl k ošetření přijat již dne [REDAKCE] 2015 po napadení jiným psem a byl primárně ošetřen. Dne 2. 11. 2015 si majitelka všimla útvaru s výrazným hematomem na břicho v okolí penisu. Klinikým vyšetřením veterinář zjistil fluktuující útvar o velikosti 10 x 15 cm na povrchu s výrazným hematomem od sterna (sternum = hrudní kost) až po skrotum (scrotum = šourek), při palpaci (pohmatu) nebolestivý. Po hematologickém a ultrazvukovém (USG) vyšetření pak lékař stanovil diagnózu: hernia umbilicalis posttraumatica, tedy poúrazová pupeční kýla. V dalších částech lékařské zprávy se již popisuje průběh chirurgického ošetření kýly dne 3. 11. 2015 a pooperační stav psa s tím, že ve 20.00 hodin byl zjištěn edém plic, v jehož důsledku došlo v 22.45 hodin k zástavě dechu a k následné srdeční zástavě. V závěru lékařské zprávy se uvádí, že k plicnímu edému mohlo dojít nejen z důvodu srdečního selhání, ale i z důvodu uvolnění velkého množství volných radikálů. Veterinářem navržená pitva, která měla vyloučit vrozenou srdeční vadu a zjistit přesnou příčinu exitu, provedena nebyla.

Z listiny označené Vyjádření pojištěného ze dne 28. 11. 2015 vzal krajský soud dále za prokázané, že pro pojišťovnu Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, podal toto vyjádření [REDAKCE] žalované [REDAKCE] a uvedl v něm, že dne [REDAKCE] 2015 asi v 18.00 hodin utekl ze zahrady jejich rodinný pes, německý ovčák [REDAKCE], a napadl foxteriéra žalobkyně. Ta svého psa bránila, přičemž jí jejich pes kousl do ruky. [REDAKCE] žalované dále uvádí, že podrobnější informace nemá, neboť byl s rodinou na horách od 30. 10. do 1. 11. 2015 a nikdo nebyl doma. Informace má od Policie ČR, která věc řeší. Přiznal, že za škodu odpovídá, neboť žalobkyni pokousal jejich pes, který utekl z oplocené zahrady. Dodal, že při incidentu dále jejich pes pokousal psa žalobkyně, který po operaci na veterinární

klinice zemřel. K obsahu této listiny zástupce žalované při odvolacím jednání uvedl, že pes žalované nebyl po celou dobu nepřítomnosti [REDAKCE] bez dozoru, do domu docházel pan [REDAKCE], který tu ale nebyl trvale.

Je nepochybné, že pro posouzení důvodnosti žalobou uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy (či jeho části, což bude vysvětleno dále) je podstatné, zda je tu vztah příčinné souvislosti mezi útokem psa žalované a úmrtím psa, o něhož pečovala žalobkyně. Ustálená judikatura soudů k otázce hodnocení příčinné souvislosti připomíná, že *právně relevantními příčinami odpovědnosti nemohou být kterékoli faktické příčiny, sebevíce vzdálené od škodního následku, nýbrž je třeba vyčlenit (izolovat) jen ty příčiny, s nimiž právo spojuje vznik odpovědnosti (tzv. umělá izolace jevů), které jsou pro způsobení následku významné (tzv. gradace příčinné souvislosti) a které podle obvyklého chodu věci i podle obecné zkušenosti mají zpravidla (typicky) za následek způsobení určité škody (tzv. adekvátní příčinná souvislost). Příčinná souvislost jako jeden z nezbytných předpokladů odpovědnosti za škodu je tedy dána tehdy, je-li škoda podle obvyklého (přirozeného) chodu věci i obecné zkušenosti, resp. poznatků adekvátním důsledkem protiprávního úkonu či škodní události* (srov. usnesení Nejvyššího soudu z 19. 7. 2016, sp. zn. 25 Cdo 1307/2016, dostupné na webových stránkách soudu, či v právním informačním systému ASPI – to platí i pro další soudní rozhodnutí, na něž bude odkazováno). Na základě shora provedených důkazů lze dle názoru krajského soudu dospět k závěru, že vyžadovaný vztah příčinné souvislosti je v daném případě dán a že tedy úmrtí jednoho psa je podle obvyklého chodu věci i obecné zkušenosti a poznatků adekvátním důsledkem útoku psa druhého. Uvedený závěr lze dle přesvědčení krajského soudu učinit s potřebnou mírou jistoty zejména na základě lékařské zprávy z 5. 11. 2015 a též i s přihlédnutím k podrobnému popisu události, jak jej podala žalobkyně před policejním orgánem téhož dne. Nelze totiž souhlasit s názorem žalované, že z veterinární zprávy nevyplývá žádná souvislost mezi příčinou úmrtí (edém plic) a útokem psa žalované. Naopak krajský soud shledává, že byť bezprostřední příčinou úmrtí psa [REDAKCE] byl edém plic vzniknuvší po operaci kýly, je zcela nepochybně prokázáno, že onu pupeční kýlu diagnostikoval veterinář jako kýlu poúrazovou (posttraumatickou), přičemž obsah jeho lékařské zprávy dává tuto kýlu jednoznačně do souvislosti s událostí z [REDAKCE] 2015, po níž psa primárně ošetřil. Příznaky kýly se tedy sice objevily až druhý den po napadení, nicméně mají původ již v samotném úrazu. Je tudíž správný poukaz žalobkyně na to, že nebýt napadení, nedošlo by k úrazu psa a k následné poúrazové kýle, k potřebě zvíře operovat a ke vzniku pooperačního stavu (edém plic), jež vedl k úmrtí psa žalobkyně. Aplikací principů umělé izolace jevů a gradace příčinné souvislosti je tudíž nutno dospět k závěru, že onou právně významnou příčinou smrti psa žalobkyně bylo právě napadení ze strany psa žalované. Okresní soud pak v této souvislosti dospěl ke správnému závěru, že není podstatné, že samotný úraz zemřelého psa mohl vzniknout tím, že jej žalobkyně při obraně před útokem zalehla či odhodila přes plot. Žalobkyně si totiž při obraně svého psa nepočínala nepřiměřeně se zřetelem k povaze a intenzitě útoku napadajícího psa.

Jen na okraj pak odvolací soud dodává, že posouzení příčinné souvislosti představuje otázku skutkových zjištění soudu, která z povahy věci nikdy nemohou být stoprocentně jistá. V této souvislosti je třeba mít na paměti závěry judikatury, že *skutečnost lze mít za prokázanou, jestliže na základě výsledků hodnocení důkazů lze bez rozumných pochybností nabýt jistoty (přesvědčení) o tom, že se tato skutečnost opravdu stala (že je pravdivá)*

[srov. rozsudek Nejvyššího soudu z 26. 6. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2682/2013, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 93/2014]. Judikatura Ústavního soudu ČR pak dodává, že *absolutní jistota je důkazní standard, který není možné v soudním řízení aplikovat, neboť by při tom důkazní břemeno nebylo možno unést, a že v civilním řízení nelze trvat na prokázání skutečnosti bez jakéhokoliv náznaku pravděpodobnosti a prokázání nějaké skutečnosti, která se udála v minulosti, bude vždy otázkou určité míry pravděpodobnosti* (nález z 20. 8. 2014, sp. zn. I. ÚS 173/13, zejména body 28–31). Ústavní soud také dovozuje, že *samotná skutečnost, že okolnost je prokázána pouze s určitou mírou pravděpodobnosti, však není v občanskoprávním řízení na závadu a neznamená, že soud má takovou okolnost považovat za neprokázanou* (nález z 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 668/15). Krajský soud v projednávané věci dospěl k přesvědčení, že tu není rozumná pochybnost o tom, že smrt psa ■■■■■ má svou příčinu v útoku psa ■■■■■ a že tedy existenci příčinné souvislosti lze mít s potřebnou mírou jistoty (pravděpodobnosti) za prokázanou.

Pokud jde o právní posouzení věci, vzal okresní soud správně za východisko svých úvah ust. § 2933 o. z. o škodě způsobené zvířetem. Dle věty první tohoto zákonného ustanovení způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Uvedené ustanovení tedy chrání poškozené osoby před riziky chovu zvířat a zakládá objektivní odpovědnost vlastníka zvířete za škodu zvířetem způsobenou, a to i v situaci, kdy vlastník zvířete neporušil žádnou povinnost a dohled nad zvířetem nezanedbal. Uvedené ustanovení však zakotvuje pouze odpovědnost za škodu (újmu na jmění) a nikoli za újmu nemajetkovou, kterou žalobkyně uplatňuje v tomto řízení. Na náhradu nemajetkové újmy má právo totiž poškozený na základě ust. § 2894 odst. 2 o. z. jen tehdy, byla-li taková povinnost škůdce ujednána, nebo stanoví-li to zvlášť zákon. V projednávané věci nebylo ze strany účastníků tvrzeno, že by snad právo žádat odčinění nemajetkové újmy bylo mezi žalobkyní a žalovanou ujednáno. Proto se případné právo žalobkyně na náhradu nemajetkové újmy musí opírat o zvláštní zákonné ustanovení. Občanský zákoník stanoví povinnost odčinit nemajetkovou újmu jen v těchto případech:

- 1) při zásahu do přirozených práv člověka (§ 2956 o. z.),
- 2) při poškození věci ze svévole nebo ze škodolibosti (§ 2969 odst. 2 o. z.),
- 3) v případě osob, které újmu důvodně pociťují jako osobní neštěstí (§ 2971 o. z.),
- 4) při újmě za narušení dovolené (§ 2453 odst. 1 o. z.),
- 5) při porušení základních členských práv člena spolku (§ 261 odst. 1 o. z.) a
- 6) při porušení nebo ohrožení práv osoby nekalou soutěží (§ 2988 o. z.).

Je zjevné, že pro projednávanou věc lze s ohledem na její skutkové okolnosti zvažovat pouze možnosti zmíněné pod body 1) a 3), tedy zda útokem psa žalovaného došlo k zásahu do přirozených práv člověka (§ 2956 o. z.), nebo k újmě, kterou poškozená osoba důvodně pociťuje jako osobní neštěstí (§ 2971 o. z.).

Pro právní posouzení je dle názoru odvolacího soudu podstatné, jak žalobkyně požadovanou náhradu nemajetkové újmy zdůvodnila. Žalobkyně uplatnila částku 10.000 Kč jakožto náhradu za psychickou újmu vzniklou v důsledku úmrtí jejího psa, částku 5.000 Kč pak jako náhradu za to, že se po útoku psa žalované bojí chodit kolem pozemků žalované (srov. doplnění žalobních tvrzení přednesené při jednání okresního soudu konaném dne 4. 1. 2017, č. l. 62 spisu). Okresnímu soudu je nutno přisvědčit v tom, že náhradu újmu

spojené s úmrtím psa je nutno posoudit dle ust. § 2971 o. z. Nejde totiž o zásah do přirozených práv člověka. Byť okresní soud shledal, že zemřelý pes ■■■■ byl pokládán za součást rodiny a domácnosti žalobkyně, v jeho skonu nelze spatřovat zásah do práva na rodinný život, které je jakožto součást soukromí člověka chráněno coby přirozené právo ustanovením § 81 odst. 1 a 2 o. z. Tato ustanovení totiž chrání rodinný život zahrnující toliko vztahy mezi blízkými příbuznými (srov. nález Ústavního soudu ČR z 1. 3. 2000, sp. zn. II. ÚS 517/99). Dle přesvědčení krajského soudu nelze tuto ochranu rozšiřovat i na jakkoli intenzivní vztah mezi člověkem a zvířetem. V části, v níž se žalobkyně domáhá zaplacení částky 5.000 Kč, však krajský soud shledal, že je užití ust. § 2956 o. z. namístě. Dle tohoto ustanovení vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy. V daném případě jde o to, že žalobkyně byla v důsledku útoku psa žalované tímto psem pokousána. Došlo tak k útoku na zdraví žalobkyně, a tedy i k zásahu do jejího přirozeného práva chráněného ust. § 81 o. z. Šlo o útok intenzivní, jehož následky vyžadovaly několikeré lékařské ošetření. Byl to útok neočekávaný, žalobkyně se na jeho vzniku nijak nepodílela. Vznik újmy v psychické sféře žalobkyně vyvolaný obavami z opakování útoku pokládá odvolací soud za prokázaný. Je nepochybné, že žalobkyně jakožto sousedka žalované se nemůže vyhnout tomu, aby se pohybovala v blízkosti pozemků žalované, a určité riziko útoku psa je tedy i nadále přítomné. Vzhledem k tomu, že došlo k přímému zásahu do tělesné integrity žalobkyně a k jejímu zranění, pokládá krajský soud za odůvodněné i přiznání zadostiučinění v penězích. Odvolatelkou zmiňovaná omluva by vzhledem k okolnostem napadení nebyla postačující. Částka 5.000 Kč pak představuje přiměřenou náhradu za újmu vzniklou v duševní sféře žalobkyně.

Nárok na náhradu psychické újmy způsobené úmrtím psa má žalobkyně pouze při naplnění předpokladů stanovených ust. § 2971 o. z. Dle tohoto ustanovení odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit. Aby tedy žalovaná v daném případě odpovídala i za nemajetkovou újmu, musí jít o újmu způsobenou protiprávním činem a postižená osoba musí újmu důvodně pociťovat jako osobní neštěstí. Současně je třeba, aby přiznání náhrady nemajetkové újmy odůvodňovaly zvláštní okolnosti případu. K těmto zvláštním okolnostem občanský zákoník uvádí jen příkladmo porušení důležité právní povinnosti z hrubé nedbalosti či úmyslné způsobení újmy ze zavrženíhodných pohnutek. Okresní soud dospěl ke správným závěrům, shledal-li, že žalobkyně důvodně pociťuje ztrátu psa za osobní neštěstí. Odůvodnění rozsudku je v této části velmi přesvědčivé, a proto na něj lze jen odkázat. Žalovaná však okresnímu soudu důvodně vytýká, že nevysvětlil, zda se žalovaná dopustila protiprávního činu. Okresní soud vskutku v odůvodnění rozsudku neuvedl žádné zákonné ustanovení, které žalovaná porušila. Ust. § 2933 o. z. upravující odpovědnost vlastníka za škodu způsobenou zvířetem totiž není založeno na porušení právní povinnosti vlastníkem zvířete. Vlastník zvířete však má právní povinnost zajistit nad zvířetem náležitý dohled. Tato povinnost vyplývá z ust. § 1012 věty druhé, které vlastníku zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob. Pro vlastníka psa tak i nadále platí závěry vyslovené dřívější judikaturou. Dle ní

vlastník musí *předpokládat, že se pes může projevovat nebezpečným a neočekávaným způsobem, a měl by být v každé situaci připraven i nepřiměřenou reakci zvířete zvládnout, neboť jeho povinností je zajistit psa takovým způsobem, aby byla zabezpečena ochrana okolí, zejména ostatních osob. Rozhodne-li se totiž někdo k chovu zvířete, je nezbytné, aby se seznámil se vším, co s chovem souvisí, a v rámci plnění zákonem stanovené prevenční povinnosti musí být v každém okamžiku připraven předcházet možné škodě zvířetem způsobené* (srov. rozsudek Nejvyššího soudu z 17. 3. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3516/2007). V daném případě lze tedy i v postupu žalované shledat porušení právní povinnosti vlastníka psa narušit práva jiných osob. Žalovaná totiž ponechala v době své vícedenní nepřítomnosti psa na zahradě, přičemž dohled nad psem byl zajištěn jen občasnými návštěvami příbuzného. V místě nebyla přítomna žádná osoba, která by mohla psa zajistit v případě, že by překonal oplocení či zabezpečení branky. O tom nejlépe svědčí ta okolnost, že to byla žalobkyně, která bezprostředně po útoku již zklidněného psa nalákala zpět do zahrady. Současně v řízení vyšlo najevo, že pes již v předešlé době minimálně v jednom případě ze zahrady utekl a napadl jiného psa. Za daných okolností pak nelze než dovodit, že žalovaná se svým počínáním dopustila hrubé nedbalosti. K zajištění svého psa v době vlastní nepřítomnosti přistoupila lehkomyšlně a bez náležité opatrnosti tak, že to svědčí o její bezohlednosti k oprávněným zájmům jiných osob. Krajský soud má tedy ve shodě se soudem prvního stupně za to, že i hypotéza ust. § 2971 o. z. byla naplněna. Žalobkyni proto náleží i zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou jejím psychickým strádáním vyvolaným usmrcením psa. Částka 10.000 Kč je dle názoru odvolacího soudu přiměřená intenzitě psychických útrap žalobkyně. Byť nelze mít za zcela jisté, že žalobkyně trpěla posttraumatickou stresovou poruchou, neboť žalobkyně si odborné lékařské vyšetření vyžádala až po dlouhé době od útoku v průběhu soudního řízení, další provedené dokazování (výslech žalobkyně a svědecké výpovědi) představuje dostatečný podklad pro závěr, že psychické utrpení žalobkyně bylo nemalé. Požadovaná částka tak tvoří účinné odčinění prožitých strastí. Ani v této části žalobního žádání proto krajský soud nepokládá za dostačující nepeněžitou podobu zadostiučinění.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že rozsudek okresního soudu je ve výroku I, kterým bylo žalované uloženo, aby žalobkyni zaplatila částku 15.000 Kč, věcně správný. Krajský soud jej proto dle ust. § 219 o. s. ř. v tomto výroku potvrdil.

Ve výroku III o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně dospěl okresní soud ke správnému závěru, že žalobkyně má proti žalované na základě ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. právo na částečnou náhradu nákladů řízení, a to v rozsahu jedné poloviny účelně vynaložených nákladů. Důvod, proč krajský soud přistoupil ke změně rozhodnutí o nákladech řízení, spočívá v té okolnosti, že zástupce žalobkyně přestal být v průběhu odvolacího řízení plátcem daně z přidané hodnoty. Jelikož se tak stalo ještě před právní mocí nákladového výroku, musel krajský soud na tuto okolnost reagovat tím, že náhradu za daň z přidané hodnoty do nákladů žalobkyně nezahrne. Náklady, které v průběhu prvostupňového řízení žalobkyně vynaložila, tak tvoří soudní poplatek zaplacený ve výši 1.000 Kč, odměna jejího zástupce za zastupování ve výši 10.450 Kč dle § 6 odst. 1, § 7 a § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), za pět úkonů právní služby po 1.900 Kč (1. převzetí a příprava zastoupení, 2. žaloba, 3. až 5. účast na jednáních před okresním soudem ve dnech 4. 1. 2017, 8. 3. 2017 a 27. 3. 2017 – § 11

odst. 1 písm. a/, d/ a g/ advokátního tarifu) a jeden úkon právní služby za 950 Kč (jednoduchá výzva k plnění – § 11 odst. 2 písm. h/ advokátního tarifu) a náhrada jeho hotových výdajů ve výši 1.800 Kč dle § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu. Celková výše nákladů žalobkyně proto dosáhla částky 13.250 Kč, jejich polovina tedy činí 6.625 Kč. Krajský soud tak rozsudek okresního soudu ve výroku III o nákladech řízení před okresním soudem postupem dle ust. § 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. změnil a žalovanou zavázal, aby žalobkyni nahradila na nákladech řízení částku 6.625 Kč s tím, že tyto náklady je třeba s ohledem na ustanovení § 149 odst. 1 o. s. ř. zaplatit advokátu, a to v zákonné třídní lhůtě počítané od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Výrok o nákladech odvolacího řízení se opírá o ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení byla žalobkyně s ohledem na předmět tohoto řízení úspěšná zcela. Žalovaná jí proto musí náklady řízení před krajským soudem nahradit v plném rozsahu. Náklady jsou tvořeny odměnou za zastupování ve výši 3.400 Kč za dva úkony právní služby po 1.700 Kč (vypočteno z tarifní hodnoty věci v odvolacím řízení ve výši 15.000 Kč: 1. písemné vyjádření k odvolání, 2. účast na jednání odvolacího soudu – § 11 odst. 1 písm. g/ a k/ advokátního tarifu), náhradou hotových výdajů advokáta ve výši 600 Kč dle § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu a náhradou cestovních výdajů ve výši 587,70 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). V řízení před krajským soudem tedy náklady žalobkyně dosáhly celkové výše 4.587,70 Kč. Žalovaná byla proto zavázána, aby uvedenou částku žalobkyni nahradila s tím, že tyto náklady je třeba s ohledem na ustanovení § 149 odst. 1 o. s. ř. zaplatit advokátu, a to v zákonné třídní lhůtě počítané od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

V Hradci Králové dne 20. června 2017

JUDr. Alena Bačínová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:

■